

ΓΝΩΣΤΑ ΚΑΙ ΑΓΝΩΣΤΑ

Γράφει ο Αντώνης Αμπανίδης → ampanidis@gmail.com

ΠΑΛΙΑ ΧΑΡΤΟΝΟΜΙΣΜΑΤΑ ΣΕ ΔΡΑΧΜΕΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΓΙΑ ΠΕΤΑΜΑ

Πόσοι ομογενείς ερχόμενοι από επίσκεψη στην Ελλάδα δεν έχουν φέρει περισσευούμενα χαρτονομίσματα σε δραχμές τα οποία είναι ξεχασμένα σε κάποια συρτάρι ή αφημένα σε κάποια σοφίτα. Αν και τώρα φαίνεται ότι δεν έχουν καμία αξία μιάς και από την 1η Μαρτίου του 2002, όσοι διέθεταν δραχμές σε χαρτονομίσματα ή κέρματα θα έπρεπε να τις ανταλλάξουν με ευρώ μόνο σε συγκεκριμένα σημεία. Ειδικότερα:

- Τα χαρτονομίσματα δραχμών στην Τράπεζα της Ελλάδος για δέκα έτη (έως την 1η Μαρτίου 2012)
- Τα κέρματα δραχμών στην Τράπεζα της Ελλάδος και στις δημόσιες οικονομικές υπηρεσίες (ΔΟΥ) για δύο έτη (έως την 1η Μαρτίου 2004). Οπότε κάποιος ομογενείς εύλογα γνώριζε ότι αυτά τα χρήματα έστω και μικρής αξίας ήταν χαμένα. Και όμως ίσως δεν γνωρίζετε ότι αυτά τα παλιά χαρτονομίσματα σε δραχμές έχουν μεγαλύτερη αξία τώρα μιάς και στο χρηματιστήριο νομισμάτων ορισμένες σειρές από αυτά αξίζουν μια μικρή περιουσία. Άλλα ας δούμε την πορεία της δραχμής ανά τους αιώνες.

Η δραχμή είναι νομισματική μονάδα, η οποία χρησιμοποιήθηκε από τον αρχαίο ελληνικό κόσμο αλλά και από το σύγχρονο ελληνικό κράτος ως το 2002. Όπως και πολλά νομίσματα της αρχαιότητας, έτσι και η δραχμή, εκτός από νομισματική μονάδα, αρχικά αποτέλεσε μονάδα μέτρησης βάρους. Ένα αργυρό τετράδραχμο, για παράδειγμα, ήταν νόμισμα αργυρό με βάρος τεσσάρων δραχμών.

Μέχρι τα μέσα του 20ου αι., στην Ελλάδα, αλλά και σε άλλες χώρες, χρησιμοποιήθηκε ως μονάδα μέτρησης του βάρους το δράμα, που πήρε το όνομα της από τον ελληνικό όρο δραχμή.

Η λέξη δραχμή προέρχεται από το ρήμα δράττω, που σημαίνει αρπάζω (> δράττομαι = πάνω σφικτά). Στην αρχαιότητα, μία δραχμή ήταν ίση προς έξι οβολούς, νόμισμα το οποίο στην παλαιότερη μορφή του είχε σχήμα σιδερένιας ράβδου. Το πάχος του ήταν τόσο, ώστε η χούφτα ενός ανδρικού χεριού να μπορεί να πιάσει έξι από αυτούς. Έτσι εκ του δράττω (όσους οβολούς μπορούσε να αδράξει η παλάμη) προκύπτει η λέξη δραχμή.

Η πρώτη φορά που νόμισμα με την ονομασία «δραχμή» προτάθηκε για το νέο κράτος, ήταν στις 12 Ιουνίου 1822. Αυτό όμως έγινε πράξη λίγο μετά την ανάρρηση στο θρόνο του Όθωνα ως

βασιλιά της Ελλάδας και την άφιξη του στο Ναύπλιο στις 25 Ιανουαρίου 1833. Με βασιλικό διάταγμα της 8ης Φεβρουαρίου 1833 «περί ρυθμίσεως του νομισματικού συστήματος», η δραχμή αντικαθιστά τον φοίνικα, νόμισμα που επιχείρησε να καθιερώσει ο Ιωάννης Καποδιστριας το 1828. Η νέα νομισματική μονάδα του σύγχρονου Ελληνικού κράτους υποδιαιρείται σε 100 λεπτά. Από τότε και αδιάλειπτα μέχρι τις 28 Φεβρουαρίου 2002, η δραχμή ήταν νομισματική μονάδα του σύγχρονου Ελληνικού κράτους.

Η καθιέρωση της δραχμής το 1833 αποτέλεσε μια αναβίωση του ξεχασμένου μέχρι τότε νομίσματος και ήταν ακόμα μια προσπάθεια της ελληνικής πολιτείας να συνδέσει το νεοσύστατο ελληνικό κράτος με τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό.

Τον Απρίλιο του 1867 η Ελλάδα υπογράφει συμφωνία με τη Λαπινική Νομισματική Ένωση, ώστε η δραχμή να ακολουθήσει τους κανόνες ισοτιμίων της ένωσης. Όμως λόγω των πολέμων και της οικονομικής κρίσης που ακολούθησε, η δραχμή δεν κατάφερε να προσωρίσει στην ένωση πριν από το 1910. Αποτέλεσμα της ένταξης αυτής ήταν το γεγονός ότι η δραχμή εξισώθηκε με τα άλλα νομίσματα της Ένωσης, όπως το γαλλικό franc. Σε πολλές εκδόσεις των χαρτονομισμάτων της Εθνικής Τράπεζας η ονομαστική αξία στην πίσω πλευρά του γραμματίου αναγράφοταν στα γαλλικά francs. Πιθανόν για τον λόγο αυτό, τουλάχιστον μέχρι τις δεκαετίες του 70-80, η δραχμή αποκαλούνταν από τον λαό και φράγκο (πχ τα κέρματα των 2 δραχμών αποκαλούνταν δίφραγκα).

Κατά την περίοδο του Β' Παγκοσμίου Πολέμου η δραχμή γνωρίζει την μεγαλύτερη απαξίωση στην ιστορία της κάτω από την πίεση της οικονομικής κατάρ-

ρευσης της Ελλάδας και του υπερπληθωρισμού που δημιουργήθηκε λόγω των συνθηκών της εποχής. Τυπώθηκαν χαρτονομίσματα με ονομαστική αξία ακόμα και δισεκατομμυρίων δραχμών, των οποίων η ανταλλακτική αξία ήταν μηδαμινή.

Το 1944 εκδόθηκε το μεγαλύτερο σε ονομαστική αξία χαρτονόμισμα που κυκλοφόρησε ποτέ στην Ελλάδα. Είχε ονομαστική αξία 100 δισεκατομμυρίων δραχμών, όμως ήταν παντελώς ανυπόληπτο και η ουσιαστική του αξία σχεδόν μηδαμινή. Επρόκειτο για την τελική φάση της κατοχικής οικονομικής κατάρρευσης. Σε σημερινές τιμές και με βάση τη χρυσή λίρα Αγγλίας, η πραγματική αξία του δεν θα πρέπει να ξεπερνούσε τα σημερινά 10 λεπτά του ευρώ. Αποτέλεσμα ήταν να αποσυρθεί λίγες μέρες μετά την κυκλοφορία του.

Μετά την απελευθέρωση της Ελλάδας, έγιναν δύο νομισματικές μεταρρυθμίσεις έτσι, ώστε την Ελλάδα να αποκτήσει και πάλι ένα σταθερό νόμισμα. Τον Νοέμβριο του 1944 με την πρώτη μετακατοχική νομισματική μεταρρύθμιση παλιά και υποτιμημένη δραχμή αντικαταστήθηκε με μια νέα με ισοτιμία που ορίστηκε σε 50.000.000.000 παλιές δραχμές για καθεμία νέα.

Η νέα δραχμή διατηρήθηκε μία δεκαετία έως το 1954, οπότε με τη δεύτερη μετακατοχική μεταρρύθμιση αντικαταστήθηκε ξανά με μια νεότερη με αναλογία 1000 δραχμές προς μία νέα. Σύμφωνα με το σύστημα ισοτιμίων Μπρέτον Γουντς, στο οποίο είχε ήδη προσχωρήσει η δραχμή από το 1953, το νέο νόμισμα συνδέθηκε με το δολάριο ΗΠΑ με σταθερή ισοτιμία 30 δραχμές προς ένα δολάριο. Το 1973, το σύστημα του Μπρέτον Γουντς καταργήθηκε και η συναλλαγματική ισοτιμία των δυο νομισμάτων έπαψε να είναι σταθερή.

Την 1η Ιανουαρίου 2001 υιοθετήθηκε το ευρώ ως λογιστική μορφή παράλληλα προς τη δραχμή. Την 1η Ιανουαρίου 2002 εισήχθη επίσημα το ευρώ σε κυκλοφορία ως νόμισμα παράλληλα προς τη δραχμή ως την 1η Μαρτίου, οπότε και η ελληνική δραχμή έπαψε να αποτελεί νόμιμο χρήμα στην Ελλάδα.

Και ερχόμαστε στο σήμερα. Στην πλεκτρονική πλατφόρμα eBay, πληκτρολογώντας τη λέξη «drachmae», υπάρχουν πολλά αποτελέσματα. Από ένα ταπεινό 50άρι του 1964 το οποίο πωλείτο προς 7,23 ευρώ, ως ένα χαρτονόμισμα των 20.000 δραχμών του 1949 προς 135,77 ευρώ. Και από τέσσερα χαρτονομίσματα των 25.000.000 δραχμών του 1944 προς 22,62 ευρώ, ως τις 25 δραχμές του 1923 προς 452,58 ευρώ.

Υπήρχαν εκατοντάδες ακόμη επιλογές, εναλλάξ κεφάλια βασιλέων, εθνικών πρώτων και θεοπάτων της αρχαιότητας, ποικίλων γραφιστικών αποδόσεων, άλλων φθαρμένων και άλλων κολλαριστών, σχεδόν όπως ακριβώς τυπώθηκαν. Από την ανάλυση των στοιχείων δίπλα σε κάθε νόμισμα στο eBay προκύπτει ότι οι περισσότεροι ιδιοκτήτες των συλλεκτικών κομματιών βρίσκονται στην Ελλάδα. Οι τιμές φθάνουν ως και τα 700-800 ευρώ για μία χούφτα δραχμές.